

LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBIŲ NARIŲ SPRENDIMŲ BAUDŽIAMOSIOSE BYLOSE TARPUSAVIO PRIPAŽINIMO IR VYKDYMO“ NR. XII-1322 1, 2, 53 IR 87 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 89 STRAIPSNIU IR XVIII¹ BEI XVIII² SKYRIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO PAŽYMA

Suinteresuotos institucijos ir suinteresuoti asmenys, pateikę pastabas	Suinteresuotų institucijų ir suinteresuotų asmenų pateiktos pastabos ir pasiūlymai	Argumentai dėl suinteresuotų institucijų ir suinteresuotų asmenų pateiktų pastabų ir pasiūlymų
<p>Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros 2026-03-31 išvada Nr. 17.2.-883</p>	<p>[...] Pagal Reglamente (ES) 2023/1543 nustatytą tvarką, EİPO srauto duomenims gauti ikiteisminio tyrimo metu išduoda prokuroras ir tvirtina ikiteisminio tyrimo teisėjas. Siekiant išvengti šių ir iš esmės tapačių veiksmų, atliekamų pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksą (toliau – LR BPK), dubliavimosi, siūlytina Įstatymo projekte aiškiai numatyti, kad tokiu atveju LR BPK 155 straipsnyje nustatyta tvarka netaikoma.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>BPK 155 straipsnyje reglamentuojama prokuroro teisė susipažinti su informacija yra nacionalinio pobūdžio procesinė priemonė, taikoma prokurorui tiesiogiai kreipiantis į Lietuvos Respublikoje veikiančius subjektus. Tuo tarpu Europos įrodymų pateikimo orderis pagal Reglamentą (ES) 2023/1543 yra savarankiškas tarpvalstybinio teismo bendradarbiavimo instrumentas, skirtas gauti elektroninius įrodymus iš paslaugų teikėjų, veikiančių kitoje valstybėje narėje, ir grindžiamas standartizuota procedūra bei tiesioginiu poveikiu paslaugų teikėjams.</p> <p>Pažymėtina, kad vadovaujantis BPK 1 straipsnio 3 dalimi, įgyvendinant Europos Sąjungos teisės aktus gali būti nustatomos kitokios proceso taisyklės, o Reglamentas (ES) 2023/1543 taikomas kaip specialusis teisinis reguliavimas nacionalinio baudžiamojo proceso atžvilgiu.</p> <p>Kartu pažymėtina, kad Reglamento (ES) 2023/1543 5 straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog Europos įrodymų pateikimo orderis gali būti išduodamas tik tuo atveju, jeigu analogiškas sprendimas galėtų būti priimtas panašioje nacionalinėje byloje. Ši nuostata patvirtina, kad Reglamento (ES) 2023/1543 taikymas nėra atsietas nuo nacionalinio procesinio reguliavimo, o remiasi juo kaip pagrindu, užtikrinant, kad būtų laikomasi nacionalinėje teisėje nustatytų materialųjų ir procesinių sąlygų. Įstatymo projekte nustatytas modelis iš esmės atitinka BPK 155 straipsnyje įtvirtintą procesinę logiką, kadangi tiek nacionalinėje, tiek</p>

		<p>Reglamento (ES) 2023/1543 taikymo atveju sprendimas dėl duomenų gavimo grindžiamas prokuroro iniciatyva ir nepriklausomos teisminės institucijos kontrole (ikiteisminio tyrimo teisėjo sutikimu ar tvirtinimu). Taigi esminės procesinės garantijos nesikeičia.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo Įstatymo projekte papildomai nustatyti, kad BPK 155 straipsnis netaikomas. Priešingas sprendimas lemtų perteklinį reglamentavimą.</p>
<p>Teisėjų tarybos 2026-03-26 išvada 36P-18-(6.6.Mr)</p>	<p>[...] Be to, atsižvelgiant į tai, kad Reglamento 4 straipsnio 2 dalies a) punkte nustatyta, kad Europos įrodymų pateikimo orderį, norint gauti srauto duomenis, išskyrus duomenis, kurių prašoma tik siekiant nustatyti naudotojo tapatybę, kaip apibrėžta 3 straipsnio 10 punkte, arba gauti turinio duomenis, gali išduoti <i>tik teisėjas, teismas arba ikiteisminio tyrimo teisėjas</i>, kompetentingas atitinkamoje byloje, siūlytina keisti Įstatymo projekto 86¹¹ straipsnio 2 dalies 1 punktą, atsisakant nuostatos, leidžiančios tokį orderį išduoti prokurorui. Atitinkamai turėtų būti nustatyta, kad, norint gauti srauto duomenis, išskyrus duomenis, kurių prašoma tik siekiant nustatyti naudotojo tapatybę, arba norint gauti turinio duomenis bylos nagrinėjimo teisme metu, Europos įrodymų pateikimo orderį išduoda <i>tik bylą nagrinėjantis teismas arba ikiteisminio tyrimo teisėjas</i>.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros 2026-03-31 išvadoje Nr. 17.2.-883 pateiktus argumentus, Įstatymo projekto 86¹¹ straipsnio 1 dalies 1 punktas ir 2 dalies 1 punktas patikslinti, nustatant, kad bylos nagrinėjimo teisme metu Europos įrodymų pateikimo orderį (EĮPO) ir Europos įrodymų saugojimo orderį (EĮSO) išduoda bylą nagrinėjantis teismas, t. y. bylos nagrinėjimo teisme metu atsisakyta galimybės orderio išdavimą pavesti tiek prokurorui, tiek ikiteisminio tyrimo teisėjui.</p> <p>Toks sprendimas užtikrina, kad bylos nagrinėjimo teisme metu sprendimą dėl orderio išdavimo priima ta institucija, kuri vykdo proceso kontrolę ir atsako už proceso teisėtumą bei proporcingumą, taip išlaikant nuoseklų kompetencijų paskirstymą ir aiškų atsakomybės koncentravimą vienoje institucijoje.</p> <p>Pažymėtina, kad EĮPO ir EĮSO yra sprendimai, kurie sukelia tiesiogines teises pasekmes paslaugų teikėjams ir gali lemti pagrindinių teisių, visų pirma, teisės į privatų gyvenimą ir asmens duomenų apsaugą, ribojimą, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 ir 8 straipsnius. Tokie orderiai nėra vien techninio pobūdžio procesiniai dokumentai, jų teisėtumas ir proporcingumas privalo būti įvertinti kompetentingų institucijų prieš juos priimant.</p> <p>Tokį požiūrį pagrindžia ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika, kurioje nuosekliai pabrėžiama, kad</p>

		<p>sprendimai dėl prieigos prie elektroninių duomenų gali lemti rimtą pagrindinių teisių ribojimą, todėl turi būti grindžiami nepriklausomos institucijos atliekamu teisėtumo ir proporcingumo vertinimu (pvz., C-746/18 Prokuratuur; taip pat C-203/15 ir C-698/15 Tele2 Sverige ir kt.).</p> <p>Reglamento (ES) 2023/1543 3 straipsnio 16 punkte išduodančioji institucija apibrėžiama kaip kompetentinga išduodančiosios valstybės institucija, kuri pagal 4 straipsnį gali išduoti EİPO arba EİSO. Reglamento (ES) 2023/1543 4 straipsnyje nustatyta, kokio pobūdžio institucijos gali išduoti šiuos orderius.</p> <p>Reglamento nuostatų sisteminė analizė leidžia daryti išvadą, kad išduodančioji institucija yra tas subjektas, kuris yra kompetentingas atitinkamoje byloje priimti sprendimą dėl orderio išdavimo ir atsako už jo teisėtumą. Atitinkamai kompetentingos institucijos nustatymas ir jos įgaliojimų apimtis siejama su nacionalinėje teisėje įtvirtintu kompetencijų paskirstymu, laikantis Reglamento (ES) 2023/1543 nustatytų sąlygų.</p> <p>Bylos nagrinėjimo teisme metu būtent bylą nagrinėjantis teismas vykdo proceso kontrolę ir sprendžia dėl įrodymų rinkimo. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 287 straipsniu, teismui suteikiama teisė pavesti prokurorui ar ikiteisminio tyrimo teisėjui atlikti konkrečius procesinius veiksmus ar organizuoti jų atlikimą, tačiau sprendimą dėl tokių veiksmų priima pats teismas. Analogiška teismo procesinės kontrolės logika atsispindi ir BPK 288 straipsnyje, pagal kurį prokuroras gali inicijuoti papildomų įrodymų rinkimą bylos nagrinėjimo teisme metu, tačiau sprendimą dėl tokių veiksmų priima teismas, tenkindamas prokuroro prašymą.</p> <p>Atskyrus funkcijas, kai viena institucija priima sprendimą, o kita institucija formaliai išduoda ir pasirašo orderį, toks modelis neatitiktų Reglamento (ES) 2023/1543 įtvirtintos išduodančiosios institucijos sampratos, kuri siejama su</p>
--	--	---

		<p>institucija, priimančia sprendimą dėl orderio išdavimo ir prisiimančia atsakomybę už jo teisėtumą.</p> <p>Europos Komisijos ekspertų lygmens diskusijose su valstybėmis narėmis Europos Komisija nuosekliai laikosi pozicijos, pagal kurią išduodančiosios institucijos funkcija negali būti deleguojama taip, kad kita institucija veiktų jos vardu pildydama ar pasirašydama orderį. Šių diskusijų metu buvo pažymėta, kad kiti subjektai gali atlikti parengiamuosius veiksmus, tačiau orderis turi būti peržiūrėtas ir pasirašytas kompetentingos institucijos, prisiimančios atsakomybę už jo turinį ir atitiktį išdavimo nustatytoms sąlygoms.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, vertinama, kad išduodančiosios institucijos funkcija apima ne tik formalų orderio pasirašymą, bet ir sprendimo dėl jo išdavimo priėmimą bei atsakomybę už šio sprendimo teisėtumą ir proporcingumą. Šios funkcijos išskaidymas tarp skirtingų institucijų, kai viena institucija priima sprendimą, o kita formaliai išduoda orderį, be kita ko, sudarytų prielaidas neaiškiam atsakomybės paskirstymui, apsunkintų teisminės gynybos mechanizmų taikymą ir galėtų kelti abejonių dėl orderio galiojimo tarpvalstybiniame kontekste.</p> <p>Papildomai pažymėtina, kad toks reguliavimas yra nuoseklus ir kitų tarptautinio teisminio bendradarbiavimo instrumentų, ypač Europos tyrimo orderio, atžvilgiu. Lietuva, įgyvendindama Direktyvą 2014/41/ES, pasirinko modelį, pagal kurį teisminėje stadijoje Europos tyrimo orderį (ETO) išduoda teismas. Kadangi pagal Reglamento (ES) 2023/1543 32 straipsnį elektroniniai įrodymai gali būti renkami ir naudojami kitais galiojančiais instrumentais, įskaitant ETO, skirtingų išduodančių institucijų nustatymas ETO ir EİPO / EİSO atveju sudarytų prielaidas nevienodam analogiškų situacijų vertinimui.</p>
Nacionalinės teismų administracijos	Nacionalinė teismų administracija, [...] informuoja, kad pritaria Teisėjų tarybos 2026 m. kovo 27 d. rašte Nr. 36P-18-	Žr. šios derinimo pažymos dalį dėl Teisėjų tarybos 2026-03-26 išvadoje Nr. 36P-18-(6.6.Mr) pateiktų siūlymų vertinimo.

2026-03-03 išvada Nr. 4R-349-(6.6.Mr)	(6.6.Mr) „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Europos Sąjungos valstybių narių sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo ir vykdymo“ Nr. XII-1322 1, 2, 53 ir 87 straipsnių ir priedo pakeitimo bei įstatymo papildymo 89 straipsniu ir XVIII ¹ bei XVIII ² skyriais įstatymo projekto Nr. 26-3525 derinimo“ nurodytiems siūlymams ir papildomų pastabų neturi.	
--	---	--
